

Je bent jong en je wilt wat voor Leiderdorp

Een adviesrapport naar aanleiding van een
enquête onder Leiderdorpse jongeren

Februari 2025

Inleiding

Jongeren en lokale politiek

De coalitiepartijen (LPL, PvdA-GroenLinks en CDA) in Leiderdorp hebben de wens en ambitie uitgesproken om jongeren meer en beter te betrekken bij de lokale democratie. In meerdere gemeenten in Nederland is het een uitdaging om niet alleen jongeren, maar om inwoners überhaupt succesvol te betrekken bij de lokale politiek en bij het opstellen en evalueren van beleid. De totale opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 was in Leiderdorp 53 procent. Dit is twee procent meer dan het landelijke gemiddelde van 51 procent, maar in vergelijking met eerdere gemeenteraadsverkiezingen was dit landelijk gezien het laagste percentage ooit.¹ Het landelijke percentage jongeren onder de 25 jaar dat kwam stemmen bij de gemeenteraadsverkiezingen was slechts 36 procent. Jongeren blijven dus in vergelijking met andere doelgroepen vaker thuis. Het rapport 'De lokale niet-stemmer Een analyse van de lage opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2022', dat naar aanleiding van de lage opkomst werd geschreven, kwam dan ook met een duidelijk advies: betrek jongeren meer bij de gemeenteraad en geef op scholen meer aandacht aan de lokale politiek. Dit kan effect hebben op (1) het percentage jongeren dat op komt dagen tijdens verkiezingsdag en (2) het vertrouwen van jongeren in de (lokale) politiek.

Reden om onderzoek te doen in de gemeente Leiderdorp. Uit de gehouden enquête is gebleken dat er ook in Leiderdorp nog ruimte is voor verbetering. De data die voortvloeien uit de enquête tonen aan dat jongeren over het algemeen weinig bekend zijn met de gemeenteraad. Verder heeft de Leiderdorpse jeugd weinig vertrouwen in het vinden van een betaalbare woning in de gemeente en laat de enquête zien in welke thema's zij geïnteresseerd zijn. De ideeën en suggesties die jongeren gedeeld hebben, zijn waardevol en bieden kansen aan beleid en politiek om de jeugd meer te betrekken en dit te vertalen naar concrete aanbevelingen voor de gemeente, de raad en het college van Burgemeester & Wethouders. Het is nu tijd om die volgende stap te zetten en met elkaar op zoek te gaan naar oplossingen en ideeën om de relatie tussen jongeren en de gemeente Leiderdorp te versterken.

¹ De lokale niet-stemmer. Een analyse van de lage opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2022. (2022).

Belangrijke punten

Opkomst jongeren

Slechts 36% van de jongeren onder de 25 jaar stemde bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2022.

Bekendheid

Ruim 60% van de respondenten is niet bekend met wat de gemeenteraad doet.

Betrokkenheid

Slechts 7,1% van de respondenten voelt zich betrokken bij de lokale politiek.

Oplossingen

Gastlessen op scholen, een jongerenpanel en het inzetten van sociale media zijn van belang om de relatie te versterken.

Tot slot wil ik graag iedereen bedanken die een bijdrage heeft geleverd aan de totstandkoming van het rapport. Allereerst natuurlijk alle jongeren die de enquête ingevuld hebben. Jullie mening, ideeën en behoeften zijn duidelijk voor het voetlicht gekomen. Daarnaast wil ik de maatschappelijke organisaties, sportverenigingen, de lokale media en het Visser 't Hooft Lyceum bedanken voor het onder de aandacht brengen van deze enquête bij jongeren. Jullie inzet heeft gezorgd voor een mooie respons.

Sem Overduin

Auteur van het rapport en gemeenteraadslid in Leiderdorp

Maura Ringelberg

Burgerraadslid in de gemeente Leiderdorp

Sara Lendfers

Jongerenwerker bij Inluzio Leiderdorp

Melody Dijkstra

Voormalig medewerker van het Milieu Educatief Centrum Leiderdorp

Aanleiding

1. Aanleiding

De jeugd heeft de toekomst! Wie nu in de jeugd investeert, heeft daar in de toekomst profijt van. Grote Griekse filosofen zoals Aristoteles en Plato erkenden dit al. Desalniettemin zijn jongeren ondervertegenwoordigd in de politiek. Dit moet en kan beter. Maar hoe betrek je jongeren succesvol bij het opstellen en evalueren van beleid? Hoe laat je jongeren meedenken en participeren?

Het onderwerp (jongeren-)participatie staat bij steeds meer gemeenten op de politieke agenda. Dat is terecht, want participatie is als beleidsonderwerp niet meer vrijblijvend. Er is een stevige plek voor participatie in de omgevingswet opgenomen, en per 1 januari 2025 is de Wet versterking participatie op decentraal niveau ingegaan. Deze wet vraagt van gemeenten om de 'spelregels' van participatie vast te leggen in een verordening, die op 1 januari 2027 uiterlijk klaar en vastgesteld moet zijn. Wat er in die verordening moet staan, wordt open gelaten zodat gemeenten hun colour locale hierin kwijt kunnen. Het is mogelijk om in de verordening op te nemen hoe wordt omgegaan met doelgroepen (zoals jongeren) binnen de samenleving die over het algemeen lastiger te bereiken zijn. Het helpt dan om te weten hoe je hier als Leiderdorp in staat en hoe je hier vorm aan wilt geven.

Daarnaast is in het coalitieakkoord tussen de partijen Lokale Partij Leiderdorp, PvdA-GroenLinks en CDA het volgende opgenomen:

“Het nieuwe college krijgt de opdracht om in de communicatie en participatie een grote inspanning te leveren om betrokkenheid en draagvlak van beleidsvoornemens en beslissingen te vergroten. Bijzondere aandacht verdienen daarbij de jongeren.” (pag. 5 en 6)

“Het nieuwe college krijgt de opdracht om in de communicatie en participatie een grote inspanning te leveren om betrokkenheid en draagvlak van beleidsvoornemens en beslissingen te vergroten. Bijzondere aandacht verdienen daarbij de jongeren.”

Politiek gezien is er draagvlak en hebben de coalitiepartijen de wens uitgesproken om jongeren meer en beter te betrekken bij de besluiten die de gemeenteraad neemt. Maar hoe geef je vervolgens invulling aan deze passage uit het coalitieakkoord?

Het betrekken en participeren van jongeren kan op 1001 en verschillende manieren. Wat voor de één werkt en als prettig wordt ervaren, is voor de ander weer ingewikkeld en niet werkbaar. Wel is het van belang om te benoemen dat volgens het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind alle kinderen en jongeren het recht hebben om betrokken te zijn bij het beleid en de beslissingen die invloed hebben op hun leefomgeving.² Keer op keer toont onderzoek weer aan dat jongeren in hun ontwikkeling een sterke behoefte hebben om gehoord, gezien en begrepen te worden.³

² United Nations. Commission on Human Rights. Convention on the Rights of the Child. UN; 1991

³ <https://www.unicef.nl/nieuws/2022-03-14-jongeren-willen-meer-respect-en-tolerantie>

Jongeren hebben een ander perspectief dan volwassenen. Door jongeren actief mee te laten denken en beslissen, sluiten de besluiten die genomen worden beter aan bij hun belevingswereld en krijgt de gemeente een beter beeld van de wensen, behoeftes en zorgen van jongeren. Ook denken jongeren anders. Ze denken nog buiten gebaande paden en zijn doorgaans creatiever. Dit kan volwassenen helpen bij het beter maken van beleid en besluitvorming in algemene zin. Het heeft ongetwijfeld een positief effect op het vertrouwen, als jongeren zien dat hun inbreng serieus wordt genomen en zij het gevoel hebben gezien en gehoord te worden. Daarnaast is het goed voor de eigen ontwikkeling en draagt het op een positieve manier bij aan actief burgerschap en democratische vaardigheden.⁴

⁴ <https://www.kennisopenbaarbestuur.nl/documenten/rapporten/2024/07/22/essaybundel-burgerparticipatie-op-nationaal-niveau>

2. Aanpak

In oktober 2023 is gestart met een inloopavond voor jongeren in het Milieu Educatief Centrum (MEC) in de Sterrentuin in Leiderdorp. Deze inloopavond was een initiatief van een raadslid van de gemeente Leiderdorp, een burgerraadslid van de gemeente Leiderdorp en een jongerencoach van de welzijnsorganisatie Includio. Op deze avond is met negen jongeren, twee jongerencoaches en twee leden van Adviesraad Sociaal Domein gesproken over het onderwerp jongerenparticipatie; hoe kunnen jongeren beter betrokken worden bij het opstellen van beleid en welke onderwerpen staan voor jongeren hoog op de agenda? Naar aanleiding van deze avond is besloten om een enquête uit te zetten onder de jeugd, om zo de mening van Leiderdorpse jongeren op te halen over het onderwerp jongerenparticipatie.

Vervolgens is er een enquête uitgezet die in het voorjaar van 2024 ruim vijf weken open heeft gestaan en ingevuld kon worden door Leiderdorpse jongeren. De enquête is uiteindelijk door 127 jongeren ingevuld.

De enquête is op diverse manieren onder de aandacht gebracht. Via sociale media, nieuwsbrieven van sportverenigingen, in de lokale krant en tijdens evenementen waar jongeren aanwezig waren is ruchtbaarheid gegeven aan de enquête. In het volgende hoofdstuk zullen de resultaten toegelicht worden. Op woensdag 8 mei 2024 is met een aantal jongeren de resultaten van de enquête besproken en hebben we concrete actiepunten en aanbevelingen opgesteld. Dit waren jongeren die aangegeven hebben graag door te willen praten over de resultaten van de enquête.

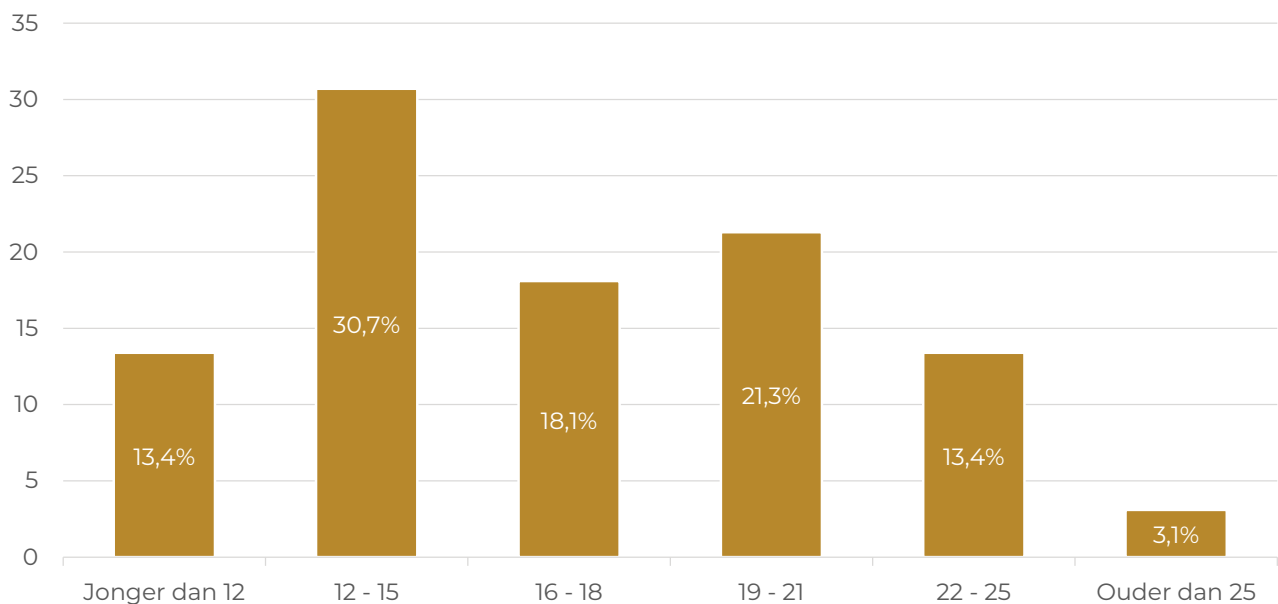
Resultaten van de enquête

Alvorens de resultaten van de enquête verder worden toegelicht, eerst een korte uitleg hoe onderstaande tabellen gelezen en geïnterpreteerd dienen te worden.

Elke stelling kon door de respondenten ingevuld worden op een schaal van 1 tot 5 of een schaal van 1 tot 10. Een score van 1 betekent dan bijvoorbeeld 'heel weinig vertrouwen' of 'heel weinig kennis', terwijl een score van 5 of 10 juist betekent dat er veel vertrouwen of kennis is.

Leeftijd van de respondenten

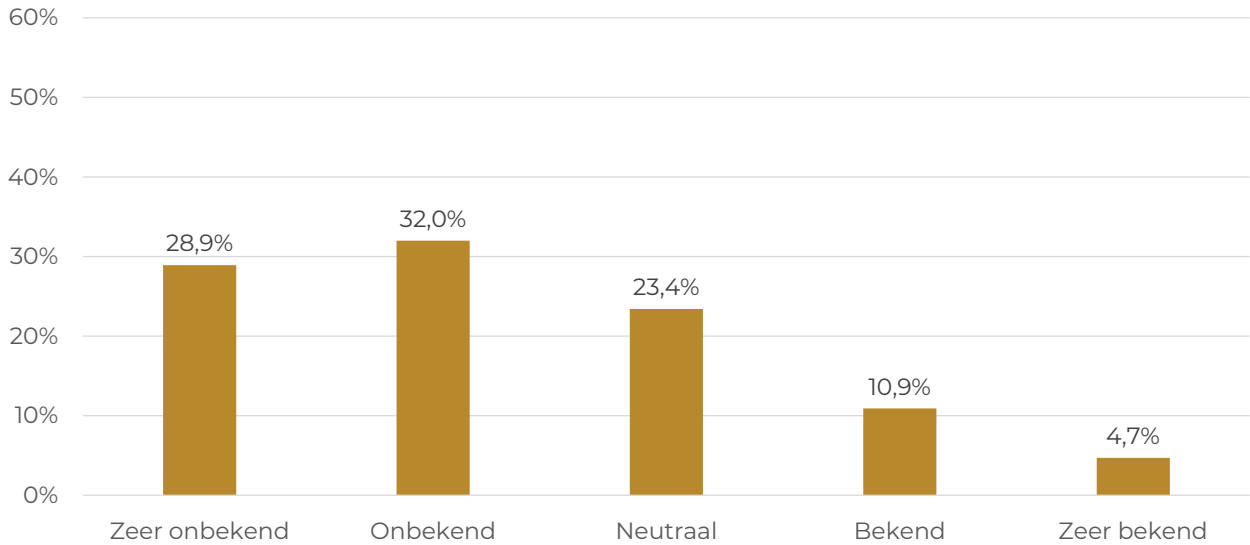
De eerste vraag die wij gesteld hebben is de leeftijd van de respondent. Onderstaande diagram geeft een mooi gespreid overzicht van de verschillende leeftijdscohorten. Het merendeel van de respondenten (30,7%) is tussen de 12 en 15 jaar.

3.1 Kennis, betrokkenheid en vertrouwen in de politiek

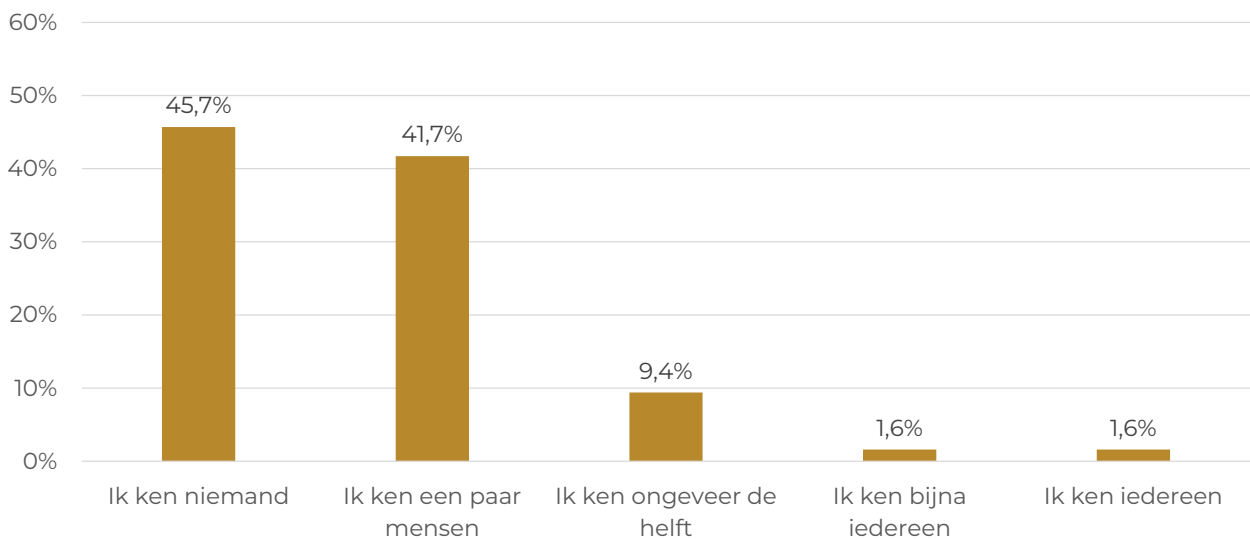
De eerste vragen in de enquête hebben betrekking op het onderwerp kennis over – , betrokkenheid bij – en vertrouwen in de lokale politiek.

Tabel 1: In hoeverre ben je bekend met wat de gemeenteraad in Leiderdorp doet?

In bovenstaande tabel wordt duidelijk dat het kennisniveau van jongeren over de werkzaamheden van de gemeenteraad minimaal is. Als we de scores 1 en 2 bij elkaar optellen, dan komen we op 60,9 procent dat zeer weinig tot weinig bekend is met wat de gemeenteraad doet. Slechts 4,7 procent van de jongeren is zeer bekend met de gemeenteraad.

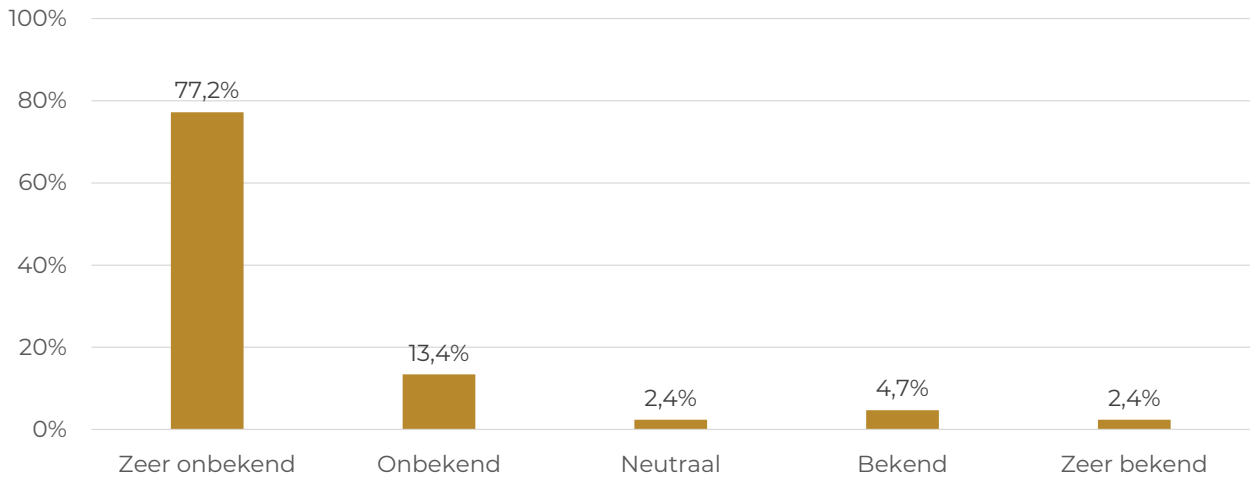
Tabel 2: Weet je wie er in de gemeenteraad van Leiderdorp zitten?

Verder is er aan de jongeren gevraagd of zij weten wie er in de gemeenteraad van Leiderdorp zitten. Als we de scores 1 en 2 bij elkaar optellen, dan geeft 87,4 procent van de respondenten aan niet of nauwelijks

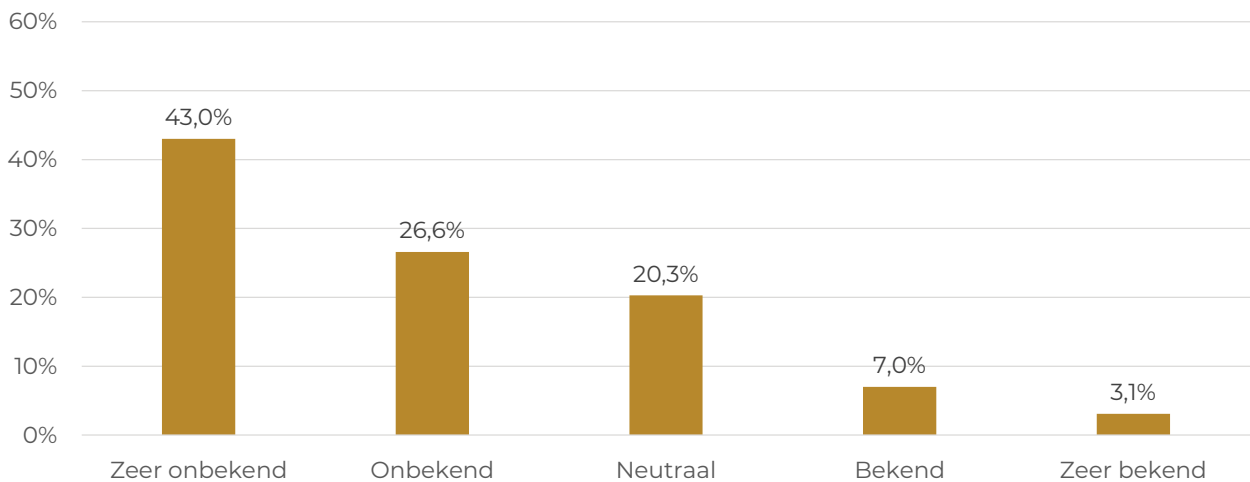
te weten wie er in de gemeenteraad zitten. Slechts vier respondenten geven aan redelijk goed te weten wie er in de gemeenteraad zitten.

Tabel 3: In hoeverre ben je bekend met het collegespreekuur?

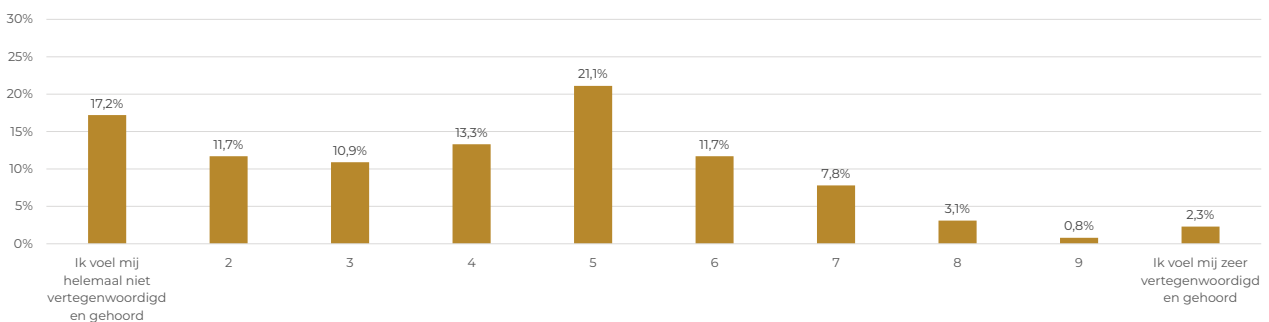
Aan de jongeren is ook gevraagd in hoeverre zij bekend zijn met het spreekuur van de week, om met een wethouder in gesprek te gaan. 90,5 procent geeft hier aan niet of nauwelijks mee bekend te zijn. Slechts 7,1 procent geeft aan redelijk tot goed bekend te zijn met dit spreekuur.

Tabel 4: In hoeverre ben je bekend met de standpunten van politieke partijen in Leiderdorp?

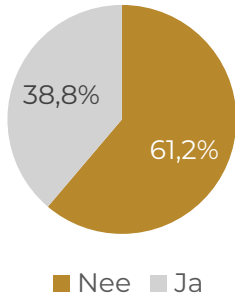
Bovenstaande tabel laat zien dat jongeren niet goed bekend zijn met de standpunten van de politieke partijen die actief zijn in de gemeenteraad. Als we de scores 1 en 2 bij elkaar optellen, dan is duidelijk dat bijna 70 procent van de jongeren hier weinig of nauwelijks mee bekend is.

Tabel 5: Ik voel mij vertegenwoordigd en gehoord door de Leiderdorpse politiek

Op een schaal van 1 tot 10 is aan de jongeren gevraagd in hoeverre zij zich vertegenwoordigd en gehoord voelen door de lokale politiek in hun gemeente. Deze resultaten laten een iets gevarieerder beeld zien. Als we kijken naar de midden-categorie (antwoorden 4 tot en met 7), dan zien we dat 53,6 procent zich gemiddeld vertegenwoordigd en gehoord voelt door de Leiderdorpse politiek. 40,1 procent voelt zich niet of nauwelijks vertegenwoordigd. Slechts 6,3 procent heeft een 8 of hoger ingevuld en geeft aan goed vertegenwoordigd en gehoord te worden.

Tabel 6: Zou jij graag meer betrokken willen worden bij de Leiderdorpse politiek?

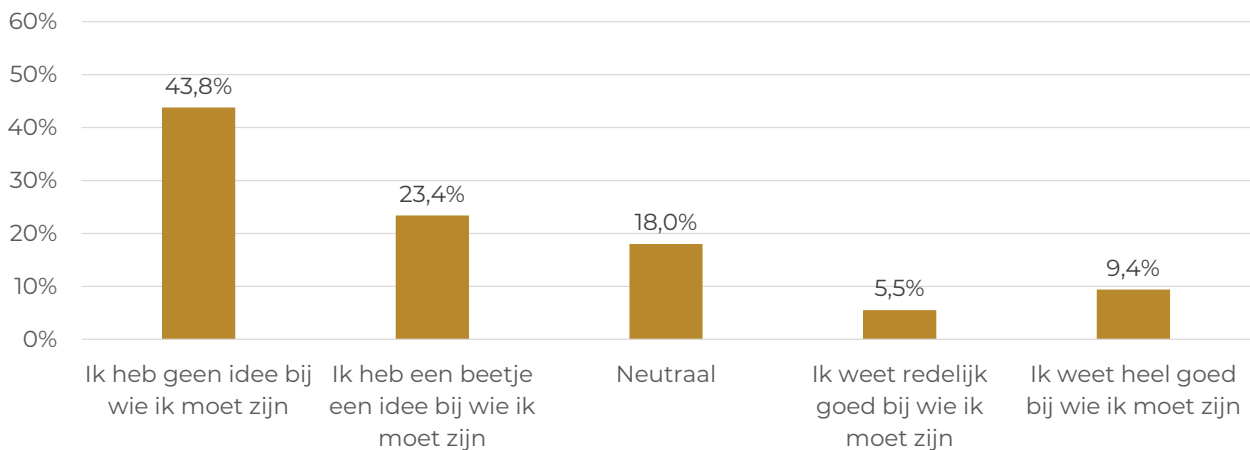

103 respondenten hebben de vraag ingevuld of zij graag meer betrokken zouden willen worden bij de lokale politiek. 61,2 procent geeft aan dit liever niet te willen. 38,8 procent heeft 'ja' ingevuld.

Verder hebben we ook aan de jongeren gevraagd, middels een open vraag, of zij ideeën hebben hoe we de jeugd beter kunnen betrekken bij de Leiderdorpse politiek. Hier zijn in totaal 69 antwoorden op gekomen. Na een analyse van de antwoorden hebben we een top drie gemaakt van de meest voorkomende antwoorden:

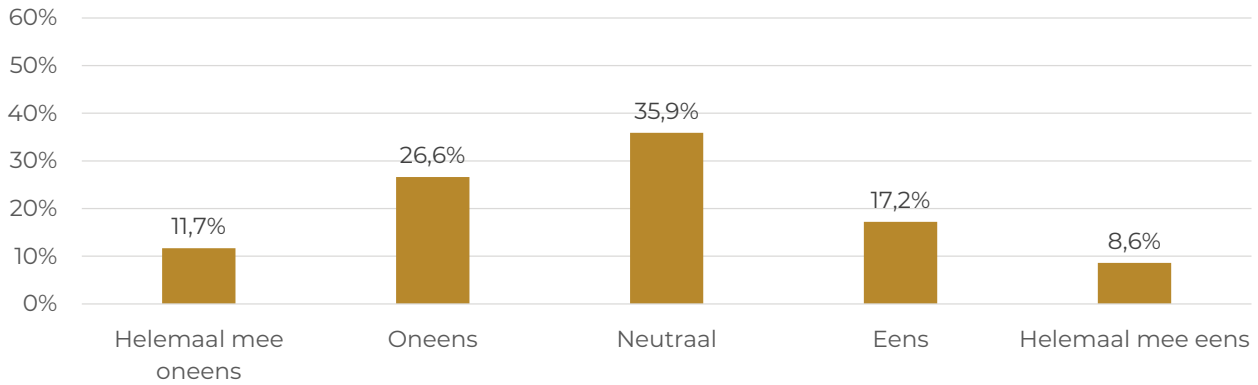
1. Sociale media actiever inzetten om via polls/enquêtes de mening van jongeren op te halen;
2. Meer contact met de basis- en middelbare scholen in Leiderdorp. Dit kan door bijvoorbeeld gastlessen te geven of open dagen te organiseren voor jongeren;
3. Jongerenraad oprichten/platform oprichten waar jongeren mee kunnen praten over beleidsvoorstellen en lokale vraagstukken.

Tabel 7: Stel je wilt iets veranderen in Leiderdorp, weet je dan bij wie je moet zijn?

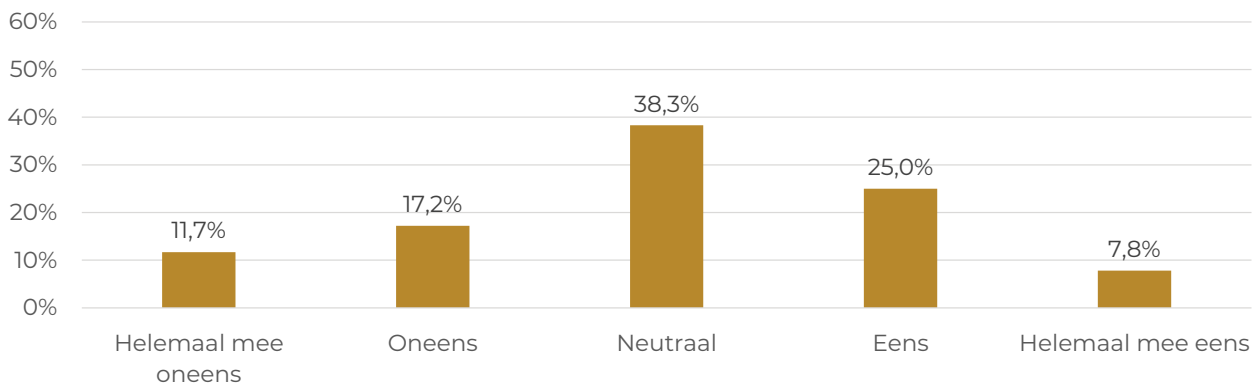
Verder is aan de jongeren gevraagd of zij weten bij wie ze moeten zijn als ze vragen hebben of iets in de gemeente willen veranderen. 67,2 procent geeft aan dat niet of nauwelijks te weten. Slechts 14,9 procent geeft aan dit goed of uitstekend te weten.

Tabel 8: De gemeente Leiderdorp doet zijn best voor jongeren

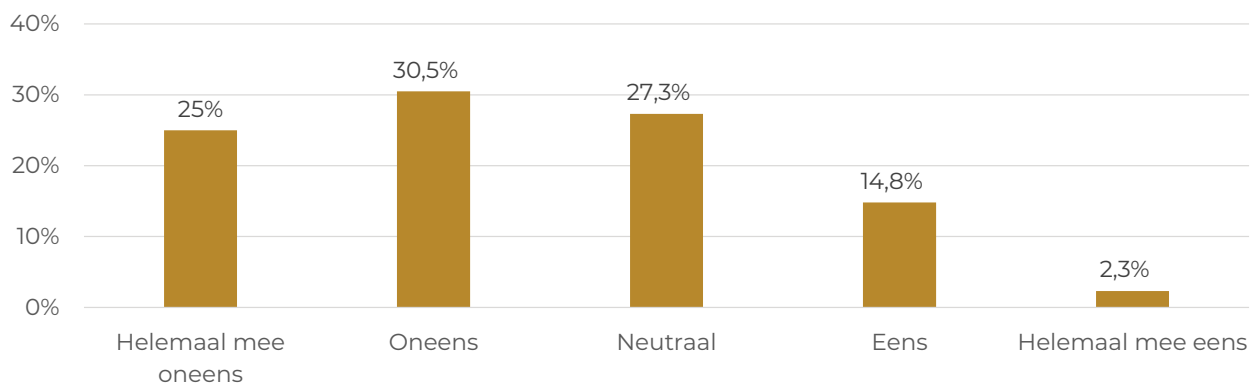
Ook is aan de jongeren gevraagd in hoeverre zij het eens zijn met de stelling ‘of de gemeente haar best doet voor Leiderdorpse jongeren’. Op deze vraag zien we dat de meeste jongeren hebben gekozen voor een antwoord in het midden. 35,9 procent geeft aan neutraal te zijn. 8,6 procent vindt dat de gemeente heel erg zijn best doet voor jongeren, terwijl ongeveer 11,7 procent van mening is dat de gemeente helemaal niet zijn best doet voor jongeren.

Tabel 9: Ik heb vertrouwen in Leiderdorpse politici

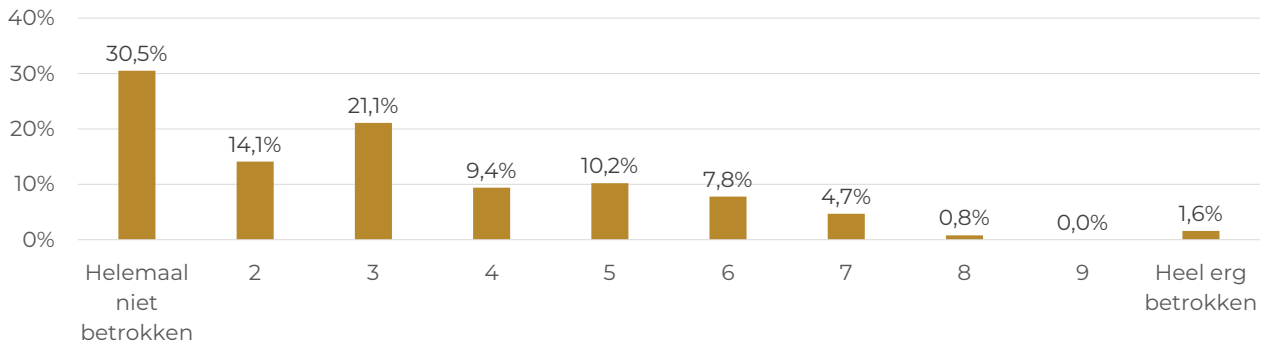
Aan de jongeren is ook gevraagd in hoeverre zij vertrouwen hebben in Leiderdorpse politici. Het merendeel geeft hier aan – 38,3 procent – gemiddeld vertrouwen te hebben in Leiderdorpse politici. 32,8 procent geeft aan veel tot heel veel vertrouwen in Leiderdorpse politici te hebben.

Tabel 10: Ik zou mij graag meer willen inzetten voor de Leiderdorpse politiek

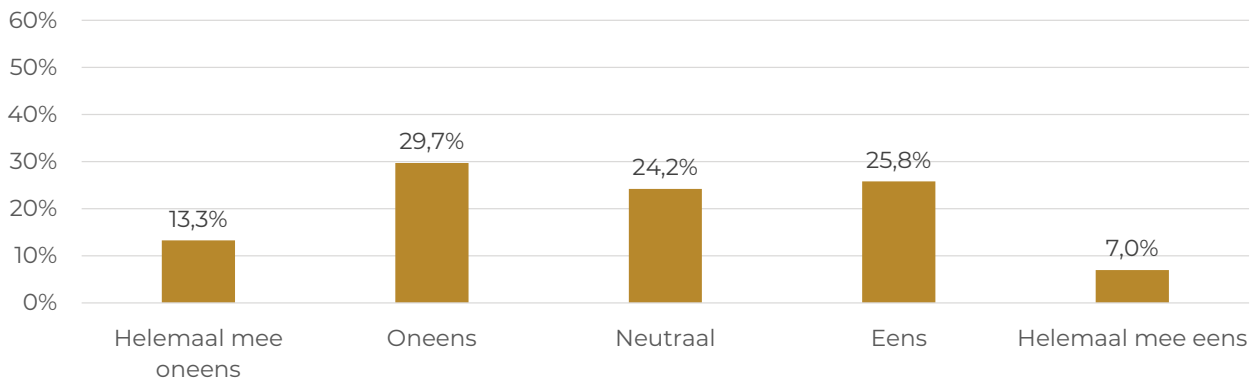
Aan de jongeren is gevraagd of zij zich in zouden willen zetten voor de lokale politiek. Zoals bovenstaand is te zien laat deze vraag een duidelijk verschil zien in de verschillende antwoorden. Slechts drie respondenten van de 127 (2,3 procent) geven aan zich heel graag in te willen zetten voor de Leiderdorpse politiek. 55,5 procent van de jongeren heeft als antwoord een één of twee ingevuld en laat weten hier niet zo veel voor te voelen.

Tabel 11: In hoeverre voel jij je betrokken bij de Leiderdorpse politiek?

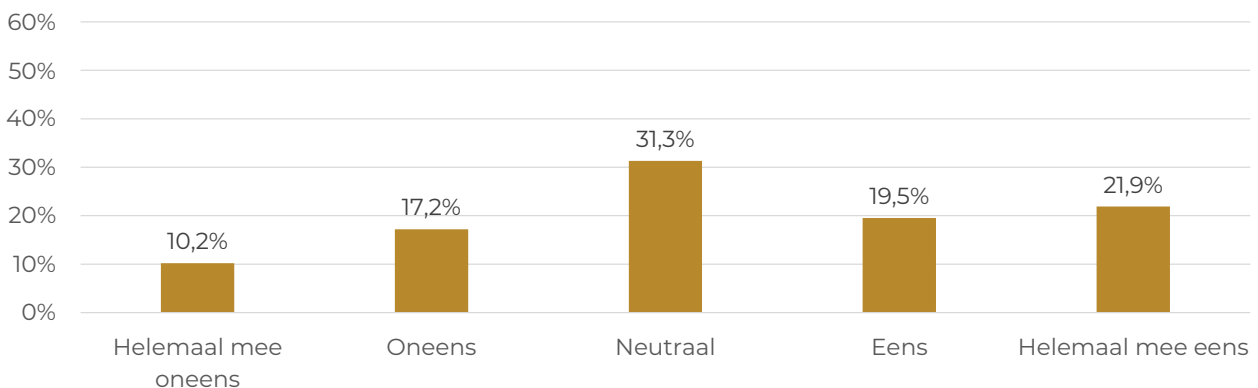
Vervolgens is gevraagd op een schaal van één tot tien in hoeverre de jeugd zich betrokken voelt bij de Leiderdorpse politiek. Slechts drie respondenten (2,4 procent) heeft hier een 8 of hoger ingevuld. Ruim 65 procent van de jongeren heeft hier een 1, 2 of 3 ingevuld. Zij voelen zich dus nauwelijks betrokken bij de Leiderdorpse politiek en daar is dus ruimte voor verbetering zichtbaar.

Tabel 12: Ik vind dat er in Leiderdorp genoeg te doen is

Verder hebben we ons met deze vraag gefocust op de vraag in hoeverre er 'genoeg te doen' is in Leiderdorp. 13,3 procent heeft aangegeven hier ontevreden over te zijn en van mening te zijn dat er onvoldoende te doen is in de gemeente. Het merendeel van de respondenten heeft een 2 ingevuld (29,7 procent). Daarnaast zijn er 41 respondenten (32,8 procent) die aangeven dat er genoeg te doen is in Leiderdorp.

Tabel 13: Ik zou graag een plek hebben in Leiderdorp om mensen te ontmoeten

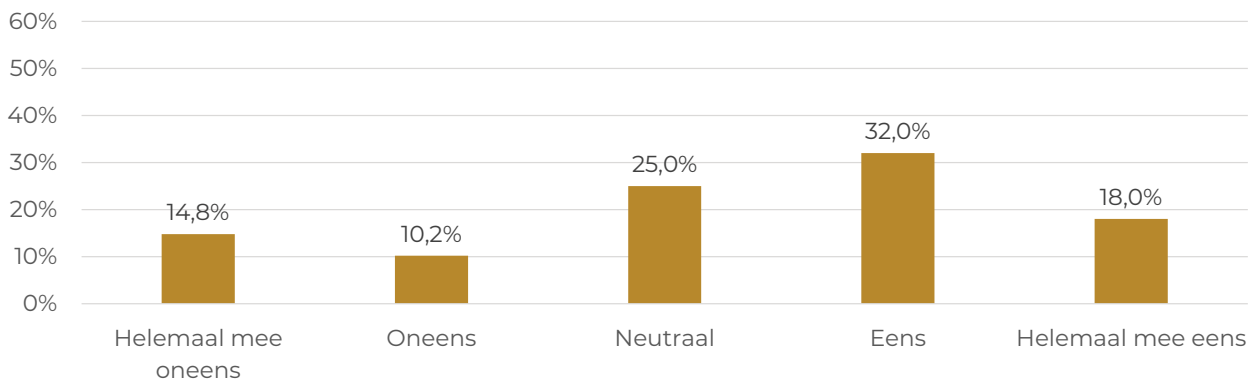
Op de vraag of jongeren graag een plek zouden willen hebben om elkaar te ontmoeten, geeft 41,4 procent aan hier graag behoefte aan te hebben. 31,3 procent hier een drie ingevuld, wat aangeeft neutraal te zijn of geen duidelijke mening te hebben. Ruim 10 procent heeft aangegeven hier helemaal geen behoefte aan te hebben.

Ben je lid van een (sport)vereniging of club in Leiderdorp?

Van de 127 respondenten zijn er slechts tien geen lid van een (sport)vereniging of club. De jongeren zijn lid van de volgende maatschappelijke verenigingen of sportclubs (de top drie):

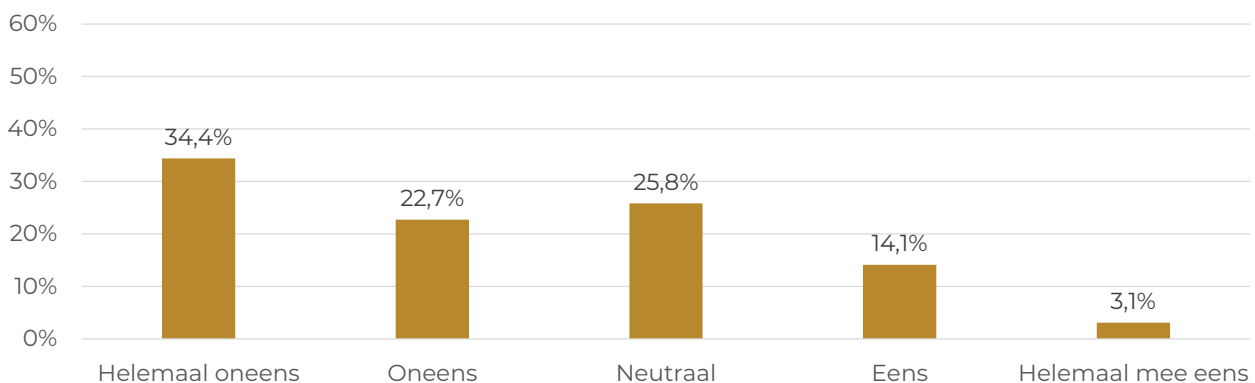
1. Scouting Vadedo (27 respondenten);
2. Sportcity (9 respondenten);
3. RCL (6 respondenten).

Tabel 14: Ik wil in Leiderdorp blijven wonen in de toekomst

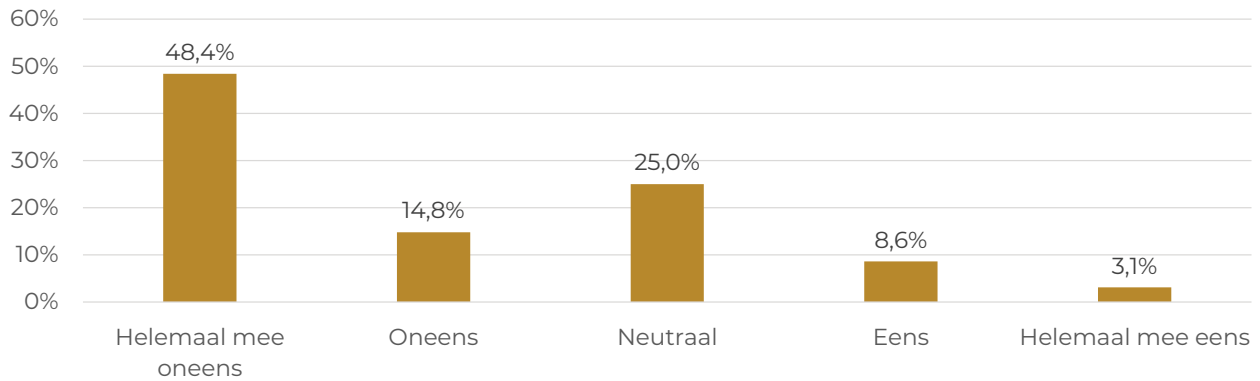
De laatste set aan vragen gaat over het onderwerp wonen. Aan de jongeren is gevraagd of zij in de toekomst graag zouden willen blijven wonen in Leiderdorp. De helft van de jongeren, 50 procent, heeft aangegeven graag in Leiderdorp te willen blijven wonen (4 of 5 ingevuld). Een kwart van de jongeren (25 procent) geeft aan liever niet in Leiderdorp te blijven willen wonen.

Tabel 15: Ik heb er vertrouwen in dat ik in de toekomst een betaalbare huurwoning kan vinden in Leiderdorp

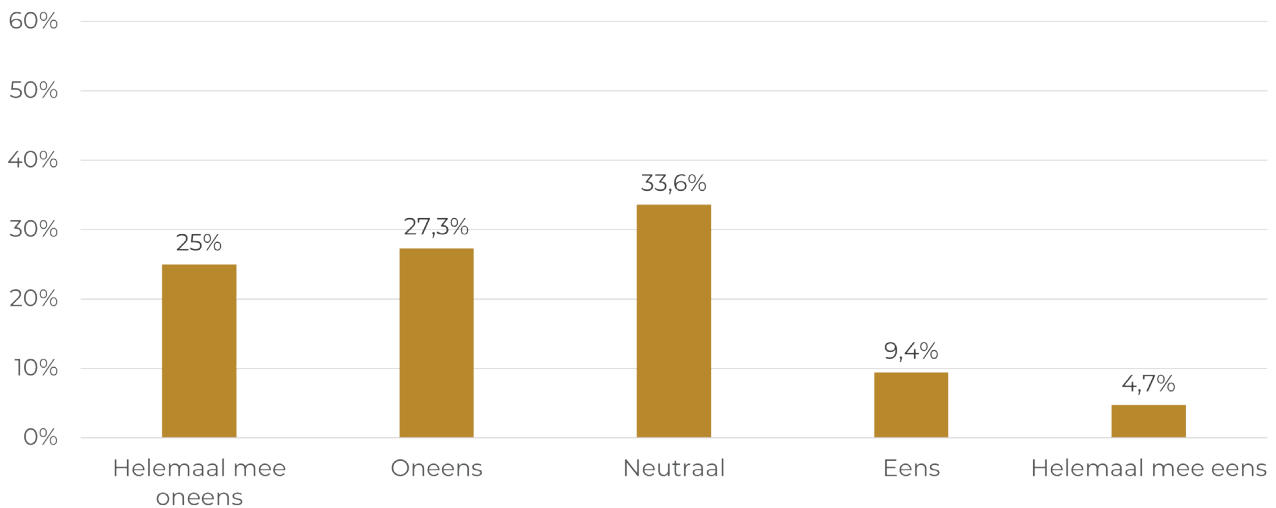
Van de 127 respondenten geeft 34,4 procent aan zeer weinig vertrouwen te hebben in het vinden van een betaalbare huurwoning in Leiderdorp op korte termijn. Slechts 4 respondenten, 3,1 procent, heeft er heel veel vertrouwen in. Ongeveer een kwart van de respondenten heeft er gemiddeld vertrouwen in.

Tabel 16: Ik heb er vertrouwen in dat ik op korte termijn een betaalbare woning kan kopen in Leiderdorp

Van de 127 respondenten geeft bijna de helft (48,4 procent) aan zeer weinig vertrouwen te hebben in het vinden van een betaalbare koopwoning in Leiderdorp op korte termijn. Slechts 4 respondenten, 3,1 procent, heeft er heel veel vertrouwen in. Een kwart van de respondenten heeft er gemiddeld vertrouwen in.

Tabel 17: De gemeente zet zich voldoende in om woonruimte te creëren voor studenten/jongeren.

Tot slot is aan de jongeren gevraagd of zij van mening zijn of de gemeente zich voldoende inzet om woonruimte te creëren voor studenten en jongeren. Ruim 52 procent van de jongeren is van mening dat dit niet het geval is. Ongeveer 33 procent is neutraal en slechts 14 procent van de jongeren geeft aan dat de gemeente zich voldoende inzet om voldoende woonruimte te creëren.

Heb je ideeën over wat er verbeterd kan worden in de gemeente?

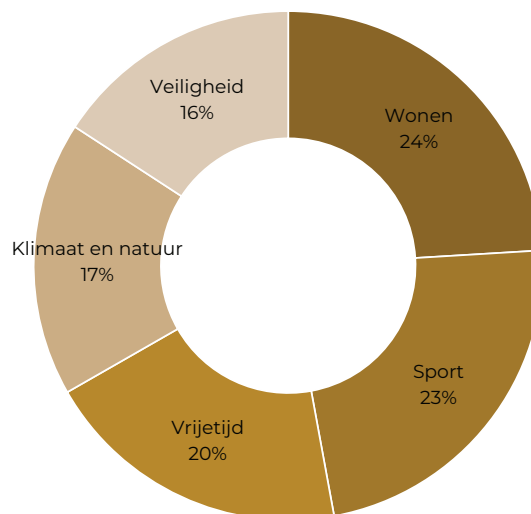
Middels een open vraag is gevraagd of zij zelf ideeën hebben over wat er verbeterd kan worden in de gemeente. 44 respondenten hebben aangegeven niet direct ideeën of suggesties te hebben. 29 respondenten geven aan het thema 'wonen' het belangrijkste te vinden. Zo vinden de jongeren dat er meer betaalbare koop- en huurwoningen gerealiseerd moeten worden voor jongeren en starters op de woningmarkt.

19 respondenten hebben laten weten dat er meer werk gemaakt moet worden van 'jongerenvoorzieningen'. Denk hierbij aan ontmoetingsplaatsen voor jongeren, waar bijvoorbeeld activiteiten georganiseerd kunnen worden toegespitst op de jeugd. Eén van de respondenten heeft het mooi verwoord als 'third places', een sociologisch concept.¹ Dit zijn openbare plekken waar het draait om ontmoeting tussen mensen. Voorbeelden zijn bijvoorbeeld een buurthuis of café, waar jongeren 'veilig samen af kunnen spreken'.

10 respondenten zijn van mening dat er op dit moment te weinig leuke evenementen plaatsvinden in Leiderdorp gericht op jongeren. Zo geeft één van de respondenten aan dat '5 mei een super leuk feest was, maar hier niks meer van over is'. Andere respondenten verwoordden het als volgt: 'weinig entertainment voor jongeren' of 'vrijwel geen evenementen waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten'.

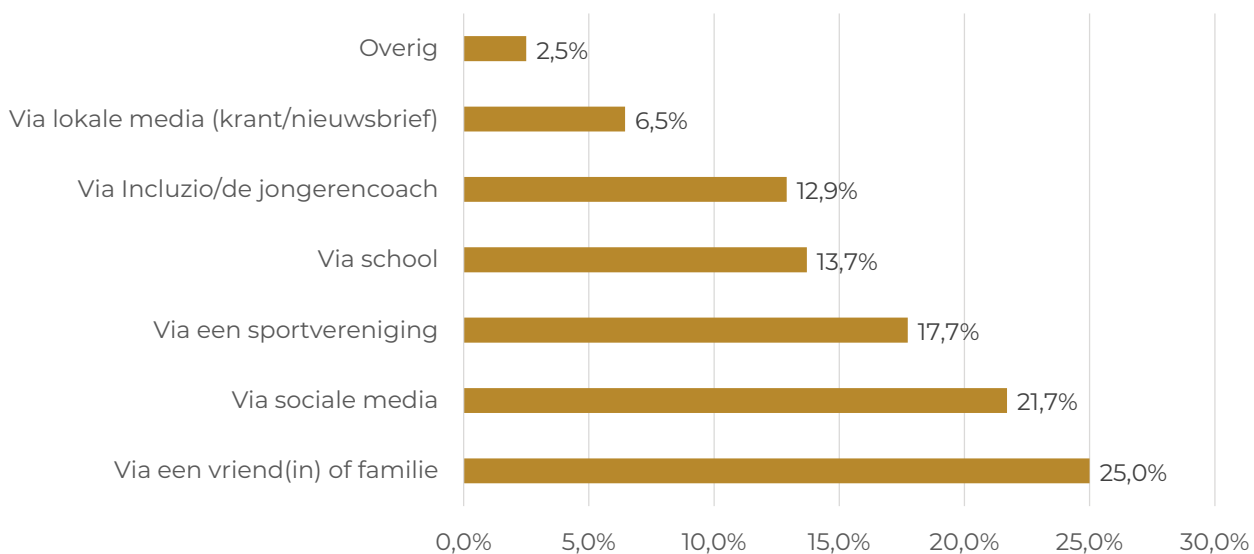
¹ <https://www.socialevraagstukken.nl/sociale-praktijk/hoe-maak-je-third-places>

In welke thema's ben je geïnteresseerd?

Hoe heb je van deze enquête gehoord?

Tot slot hebben we aan de jongeren gevraagd hoe zij van de enquête gehoord hebben. Dit zijn de resultaten.

Algemene conclusie en aanbevelingen

127 jongeren hebben de enquête ingevuld. Dit heeft waardevolle meningen en ideeën opgeleverd. De antwoorden en data geven meer inzicht in de wensen en behoeften. 38 procent van de respondenten, ongeveer 50 jongeren, heeft aangegeven graag meer betrokken te willen worden bij de lokale politiek. Dit is een kansrijke en enthousiaste groep jongeren en kan een mooie start zijn om de binding tussen de jeugd en de gemeenteraad te versterken. Tegelijkertijd heeft ongeveer 62 procent laten weten geen interesse te hebben in de lokale politiek en zijn er 'slechts' 127 jongeren die de enquête ingevuld hebben. Het is interessant om hier verder onderzoek naar te doen en om de oorzaak hiervan beter in beeld te krijgen.

Uit de enquête komt duidelijk naar voren dat het onderwerp 'wonen' speelt onder Leiderdorpse jongeren. Verder is een ruime meerderheid (60,6 procent) niet goed op de hoogte wat de gemeenteraad doet. Ten derde laat de enquête zien dat er volgens jongeren te weinig ontmoetingsplekken zijn en worden er nauwelijks evenementen/activiteiten georganiseerd voor de jeugd. Nu dit helder is, liggen er kansen om hiermee aan de slag te gaan en de relatie met jongeren te versterken. Logischerwijs kunnen de vele basisscholen, het Visser 't Hooft Lyceum, sportverenigingen, Incluzio en andere maatschappelijke organisaties hierbij een belangrijke rol spelen. Al met al heeft het lezen van diverse rapporten, literatuur omtrent jongerenparticipatie en de resultaten van de enquête geresulteerd in onderstaande aanbevelingen.

1. Gastlessen op scholen en de rol van ProDemos

Uit de enquête kwam naar voren dat jongeren weinig kennis hebben over bijvoorbeeld de functie van een gemeenteraad, welke mensen er in de gemeenteraad zitten en hoe besluiten tot stand komen op lokaal niveau. Dit kan verbeterd worden door gastlessen te geven op basis- en middelbare scholen. Zo zijn er meerdere gemeenten in Nederland die het programma 'Raadslid in de klas' uitvoeren. Enkele voorbeelden in 'de regio' zijn de gemeenten Alphen aan den Rijn, Haarlemmermeer en Bloemendaal.¹ Een vergelijkbaar programma kan in Leiderdorp ook geïmplementeerd worden. Raadsleden verzorgen dan gastlessen op basis- en middelbare scholen. Door gastlessen te organiseren, kunnen leerlingen kennismaken met de werkzaamheden van een gemeenteraadslid en hoe de lokale democratie van Leiderdorp werkt. Dit programma kan een belangrijke stap voorwaarts zijn om een brug te slaan tussen de gemeenteraad en lokale jeugd.

Verder biedt ProDemos verschillende pakketten en programma's aan om jongeren bij de lokale democratie te betrekken.² Er worden educatieve programma's georganiseerd voor jongeren van verschillende leeftijden. Zo kan er bijvoorbeeld een klassenbezoek aan het gemeentenuis georganiseerd worden en vormen leerlingen twee uur lang de gemeenteraad. Ten tweede is er het programma 'Democracy'. Dit programma zorgt ervoor dat kinderen op jonge leeftijd spelenderwijs leren hoe het lokale bestuur werkt. Gemeenten krijgen dit programma gratis aangeboden en ProDemos verzorgt het werk materiaal, de inhoud en begeleiding van het spel.

¹ https://www.alphenaandenrijn.nl/Bestuur_en_organisatie/Gemeenteraad/Gastlessen_en_rondleidingen/Programma_voor_scholen & https://gemeenteraad.haarlemmermeer.nl/over_de_raad/jongeren_en_scholen/raadslid_in_de_klas/ & <https://gemeenteraad.bloemendaal.nl/Documenten/Promotiefolder-Raadslid-in-de-klas-2021-2022-2022000556.pdf>

² <https://prodemos.nl/projecten/gemeenten/jongeren/>

2. Jongerenraad/jongerenpanel

Uit de enquête komt naar voren dat meerdere jongeren waarde hechten aan een platform om mee te praten en mee te doen. Het opstarten van een jongerenraad kan een middel zijn om de stem van jongeren op systematische wijze te betrekken bij het besluitvormingsproces. Een jongerenraad biedt jongeren de mogelijkheid om hun stem te laten horen in de gemeente waar zij wonen en invloed uit te oefenen op lokaal beleid. Dit kan de werelden van jongeren en de gemeente dichter bij elkaar brengen en het biedt jongeren de mogelijkheid om te leren en zich te ontwikkelen.³ Uit de enquête is in ieder geval gebleken dat meerdere jongeren graag mee willen denken over de totstandkoming en vorm van zo'n jongerenraad. Uiteraard dient hierbij rekening te worden gehouden met (1) de financiële middelen van de gemeente en (2) de capaciteit die binnen het gemeentehuis beschikbaar is om dit te faciliteren en ondersteunen.

Een jongerenraad kan op verschillende manieren worden vormgegeven. Het kan bijvoorbeeld vorm worden gegeven als een denktank, waar de jongeren gevraagd en ongevraagd advies kunnen geven over een beleidsdossier of vraagstuk. Een laagdrempeliger alternatief zou een jongerenpanel kunnen zijn. Dit panel kan ingezet worden om de meningen van jongeren te peilen en deze ervaringen en ideeën mee te nemen in de besluitvorming.

Zo is er bijvoorbeeld in de gemeente Huizen het jongerenpanel. Dit panel is in januari 2022 van start gegaan met dertien leden tussen de 14 en 22 jaar. Het jongerenpanel komt gemiddeld één keer per maand samen en tijdens zo'n bijeenkomst worden onderwerpen besproken die de leden belangrijk vinden. Het panel geeft gevraagd en ongevraagd advies over allerlei zaken zoals de veiligheid op straat, de kwaliteit van het openbaar vervoer en betaalbare woningen. Er wordt vervolgens een verslag gemaakt van de bijeenkomst en via een eigen Instagramaccount wordt er gecommuniceerd met de achterban.⁴ In de gemeente Dronten is een vergelijkbaar jongerenpanel actief. 13 enthousiaste panelleden tussen de 15 en 24 jaar komen gevraagd en ongevraagd met advies aan de gemeenteraad en het College van Burgemeester en Wethouders.⁵ Het faciliteren van een panel voor jongeren in Leiderdorp is een goede stap om jongeren de kans te geven actief betrokken te zijn bij de besluitvorming en invloed uit te oefenen op lokaal beleid.

3. Open dag in het gemeentehuis voor jongeren

Het organiseren van een open dag in het gemeentehuis kan geïnteresseerde jongeren een kijkje achter de schermen geven. Dit maakt het werk van de gemeenteraad tastbaarder. Deze open dag kan bijvoorbeeld in samenwerking met scholen worden georganiseerd. Zo organiseert de gemeente Hoeksche Waard jaarlijks een open dag op het gemeentehuis om samen met jongeren te brainstormen over hoe de gemeente een fijne plek kan zijn, worden en blijven voor jongeren.

³ <https://www.nji.nl/jeugdparticipatie/jongerenraden-bij-gemeenten>

⁴ <https://www.huizen.nl/jongerenpanel>

⁵ <https://www.dronten.nl/bestuur-organisatie/jongerenpanel>

Algemene conclusie en aanbevelingen

In diezelfde gemeente is in november 2024 een 'Jongerentop' georganiseerd. Jongeren gingen vervolgens in gesprek met vertegenwoordigers van de gemeente (college en raad) en maatschappelijke organisaties over de vraag hoe de gemeente er in 2040 uit moet zien. Op die manier kunnen ideeën en wensen opgehaald worden over belangrijke onderwerpen zoals wonen, natuur, veiligheid en jongerenvoorzieningen.⁶

In het verlengde van een 'Jongerentop' kan er bijvoorbeeld ook een 'jongeren over ...' georganiseerd worden. In meerdere gemeenten zijn soortgelijke bijeenkomsten georganiseerd. De jongeren worden dan uitgenodigd om met elkaar te brainstormen over een specifiek onderwerp. Middels een panel kan allereerst opgehaald worden welke onderwerpen en vraagstukken er leven onder de jongere doelgroep. Dit kan opgehaald worden door vragen te stellen zoals (1) wat zij belangrijk vinden in de gemeente waar zij wonen en (2) waar jongeren zich zorgen over maken. Vervolgens kunnen de jongeren dan samen komen om signalen en ideeën over een bepaald onderwerp uit te wisselen met elkaar. Er bestaat een uitgebreide praktische handleiding hoe zo'n bijeenkomst georganiseerd moet worden.⁷ Wij komen met de aanbeveling om bijvoorbeeld één keer per jaar een 'Jongerentop' of 'jongeren over ...' te organiseren, zodat Leiderdorpse jongeren de mogelijkheid hebben om tijdens een bijeenkomst hun zorgen en wensen te delen ten aanzien van een bepaald onderwerp. Tijdens zo'n dag kunnen jongeren in gesprek met beleidsmedewerkers, raadsleden en bestuurders.

4. Inzetten van sociale media

Het gebruik van sociale media groeit nog steeds in Nederland. Vooral bij jongeren is het niet meer weg te denken uit hun leven. De gemeente Leiderdorp heeft verschillende sociale mediakanalen die op een informatieve manier ingezet kunnen worden om jongeren te betrekken en hun mening op te halen. Elk sociale mediaplatform heeft zijn eigen doelgroep en functionaliteiten, maar op ieder platform is interactie mogelijk en om die reden kan er door jongeren geparticipeerd worden.⁸

Jongeren maken vandaag de dag vooral gebruik van platformen zoals Instagram en TikTok. Uit de enquête (vraag 6: Heb jij ideeën hoe we de jeugd beter kunnen betrekken bij de Leiderdorpse politiek?) blijkt dat meerdere jongeren aangeven dat social media op een 'betere' manier ingezet kan worden om jongeren te bereiken. Meerdere gemeenten zetten sociale media en digitale participatiemiddelen in (enquêtes, stemapps en digitale jongerenplatforms) om jongeren te bereiken en te betrekken in het beleidsproces. De gemeente Apeldoorn deelt regelmatig online enquêtes om erachter te komen wat jongeren bezighoudt in de gemeente.

⁶ <https://www.gemeentehw.nl/actueel/eerste-jongerentop-hoeksche-waard-goed-geslaagd/>

⁷ https://www.viaa.nl/content/uploads/2309_Handleiding_Jongeren-Over.-LR_ZS.pdf

⁸ <https://www.kennisknooppuntparticipatie.nl/downloads/HandlerDownloadFiles.ashx?idnv=1691894&forcedownload>

De gemeente Altena heeft een digitaal jongerenpanel genaamd 'Going4Altena'. Jongeren kunnen digitaal ideeën inzenden en vragenlijsten invullen over onderwerpen die spelen in de gemeente.⁹ Wij adviseren om te onderzoeken welke rol sociale media en andere digitale participatiemiddelen kunnen spelen om jongeren op een effectieve en laagdrempelige manier kunnen betrekken bij het beleidsproces.

5. Ideeënbus op scholen

Een ideeënbus kan ingezet worden om ideeën, problemen en voorstellen bij kinderen en jongeren te verzamelen. Op een laagdrempelige en veilige manier kunnen jongeren hun mening geven. Ideeënbus-ten kunnen bijvoorbeeld geplaatst worden op basisscholen en middelbare scholen. Uiteraard is goede samenwerking met de scholen en ondersteuning van leerkrachten en docenten nodig om jongeren en leerlingen te attenderen op de aanwezigheid van een ideeënbus. Zo heeft de gemeente Aalten in juli 2023 ecologisch verantwoorde houten ideeënbus-ten uitgereikt aan leerlingen van een middelbare school, zodat jongeren hun ideeën, voorstellen en vragen kunnen delen met de gemeente. Op die manier ontstaat een directe lijn tussen jongeren en het gemeentehuis.¹⁰ De ideeën en voorstellen die gedaan worden, kunnen vervolgens door de gemeenteraad of een jongerenpanel besproken worden.

⁹ <https://lokale-democratie.nl/attachment/76422476-3978-4e66-abaa-6e3c98c2b5b0>

¹⁰ <https://www.achterhoeknieuws.nl/nieuws/onderwijs/458045/ideeenbus-brengt-visie-van-leerlingen-tot-leven>

